

כנסת תחת לשולחן

הכנסת פה אחד הצעה לבטל את המשכורת החודשית ולשלם לח"כ רק עבור כל ישיבה שהוא משתתף בה בפועל.

● אין שום ביקורת על חשבון ההוצאות של חברי הכנסת, מאחר שנקבע כי הח"כ עצמו יצהיר על השתתפותו בישיבות המזכות אותו באש"ל, ואין על כך כל רישום אחר.

ח"כ ישר, הממלא את חובתו נאמנה, המשתתף בכל הישיבות, ושאינו לו הכנסה אחרת, נאלץ באמת להיות בצנע. דמי האש"ל מכסים בקושי את הוצאותיו האמיתיות, ומשכורתו צנועה. אולם אפילו ח"כ זה חי מחוץ לחוק, החל על כל אורחי המדינה — מאחר שאותם דמי אש"ל אסורים לאזרחים רגילים, על פי תקנות מסי ההכנסה. אזרח רגיל צריך להרוויח הרבה יותר, כדי לקבל לידי את אותו סכום-נטו על שכר ואש"ל. תקנות מסי ההכנסה מחמירות מאוד לגבי סכום האש"ל המותר, דמי הנסיעה לעבודה וכו' — הוראות שהברייה הכנסת שיחררו את עצמם מהן.

אולם הרוב המכריע של הברייה הכנסת אינם משתתפים בכל הישיבות, ורבים מהם נעדרים באופן קבוע. שכרם משתלם להם על אי-עבודה, והוצאותיהם משתלמות להם מקופת הכנסת למרות שהם מקבלים הוצאות ממוסדות ציבוריים אחרים. כך הופך חשבון ההוצאות בכנסת לגבי רבים למשכורת שנייה — נטו. משכורת זו, אילו גולמה במשכורת ברוטו, היתה מגיעה לסכום-ענק. "העולם הזה" בדק את ההכנסה האמיתית של חברי הכנסת. התוצאות, המתפרסמות בעמודים אלה, עלולות להדהים רבים.

אחת האגודות הנפוצות בארץ היא שחברי הכנסת חיים ממשכורת נמוכה, בצניעות מופתית. ואכן, כך נאה לחבריו של מוסד המחוקק את החוקים למדינה כולה, ושחבריו מצטיינים בתביעות משאר האזרחים להדק את החגורה ולהתנהג כמו "עם במצור".

מהי המציאות שמאחרי האגדה?

אמנם, משכורתם הרישומית של חברי הכנסת היא צנועה למדי. אולם כמו רוב אזרחי ישראל, למיקצועותיהם השונים, המשכורת הרישומית אינה משקפת את המציאות. הכנסת היא דוגמה חיה לפיזיון הפופולרי: "ומתחת לשולחן — עם ישראל חי".

● הברייה הכנסת שונים מכל שאר העובדים במדינה מכמה בחינות. בין השאר: הם קובעים בעצמם את משכורתם. הדבר הוא בסמכות ועדה של הכנסת, הפועלת בחשאיות, ושהחלטותיה אינן מתפרסמות.

● אין הם כפופים לשום חוק החל על אזרחים אחרים, מאחר שהכנסת עצמה היא המחוקקת, והיא מחוקקת גם חוקים נפרדים הנוגעים להכנסות חבריה. כך התיירו חברי הכנסת לעצמם דברים שאותם הם אסרו בפירוש על כל שאר אזרחי המדינה.

● הברייה הכנסת אינם צריכים לעבוד, או אף להופיע לעבודה, אם אינם רוצים בכך. הברייה הכנסת יכול להעדר מעבודתו במשך חודשים או שנים, אך משכורתו תועבר אוטומטית לחשבון-הבנק שלו באחד בכל חודש. (בשעתו דחתה

מאת יוסי ינאי

או אף מחוץ לעיר, אלא בסכום שעד 65 ל"י לחודש. לפי דמי כרטיסי האוטובוס בעיר העבודה. הוצאות נסיעה בינעירוניות למקום העבודה הקבוע אינן מוכרות.

מי מחזיק

את מי?

הראשון ברשימת חברי הכנסת, לפי האולף-בית, הוא ח"כ הצעיר של המפ"ל ד"ר אהרון אברחמיאל. אברחמיאל מכהן אף בתפקיד ראש-עיריית רמלה. המר שלמת לו את הוצאותיו, רכב, אירוח ולינה. באחד החודשים האחרונים הגיש אברחמיאל קבלות לעיריית רמלה, ממנה אין הוא מקבל משכורת. בסכום של כמעט 3000 לירות.

אברחמיאל אינו מקורב לצלחת השמנת, ממנה נהנים אחרים מסיעתו, המפ"ל. חברי רייה הכנסת יוסף בורג, יצחק רפאלי, מיכאל חזני (לפני היותם שוב לשרים) ורחל זרחהפטיאן הגישו חשבונות הוצאות לקרנות השונות והמשונות של המפ"ל. אשר הם עצמם אינם מצליחים תמיד לעקוב אחריהם. רובם לא ידעו מי בדיוק מחזיק אותם.

חברי הכנסת אשר כמעט ואינם מופיע בכניסתם הוא שר החוץ לשעבר, אבא אבן. אבן הוא כיום מולטי-מיליונר. לכסף הרב שהביאה לו אשתו, סוזי אבן לבית אמש, מביתה, מצטרפים מאות אלפי דולרים של הכנסות מספרים, אלבומים ובעיקר מתקליטי טים עם אמנים המפורסמים, עוד מתקופת היותו שגריר בווייטנאם ובאיים. אבן אף מקבל שכר שמן מאוניברסיטאות קולומביה ויפה. בתו הוא מרצה. נקבע בכנסת שמור תר לחברי הכנסת לקבל כסף עבור הוצאות, כתבות או מאמרים בעיתונות ושידורי רדיו. שאלה אחרת היא: מדוע צריך משלם המיסים לשלם משכורת לח"כ אבא אבן באותם החודשים שהם הוא נעדר באופן מוחלט מהארץ, ואינו משתתף בעבודת הכנסת או בהצבעותיה בכל צורה שהיא. מזה כמה חודשים נמצא ועובד אבא אבן בחו"ל.

שר החוץ הפך ח"כ-חוק. בין חברי הכנסת, אשר להם אין הכנסה נוספת, ואף אין מוסד שיחזיק אותם, נמצא ח"כ הצעיר של המרכז החופשי, אהרן ארזמרט. לאולמרט אין הוצאות רבות, מאחר והוא מתגורר בירושלים, וישיבתו אף מקבלת משכורת לעובדת סוציאלית. יחסיו הגרועים עם שמואל תמיר, ראש הסיעה שלו, מרחיקים אותו גם מקופת ההוצאות של המרכז החופשי, ממנה נהנים הברים אחרים של סיעה זו. אבל הוא

לו. כך קורה, שבכנסת יש 15 עורכי-דין, רובם פעילים במיקצועם.

שכרם הרשמי של חברי הכנסת הוא נמוך. קצין בצה"ל בדרגת סגן-אלוף מקבל משכורת גבוהה יותר, ושכרם של מרבית הפקידים הבכירים במינהל הכנסת עצמו עולה על שכר הח"כים. שכר ברוטו של חברי הכנסת, אב לשני ילדים, הוא 2806 ל"י לחודש, וממנו נשאר לו ביד רק סכום-נטו של 1730 ל"י בממוצע לחודש.

שכר זה מביא לכך שחברי הכנסת מוכרחים

את אילהתון יוסף ("יוסקה") קרמרמן (ליכוד): את זלמן שובל (ליכוד). מנהל-הבנק שהוא חתן מישפחת מאיר העשירה; ואת אריק שרון (ליכוד). שיש לו רכוש השווה מיליוני לירות.

כל אלה מקבלים מהכנסת את תשלומי ההוצאות, מבלי להגיד עספה.

הקבוצה השנייה של חברי הכנסת, הגדור לה ביותר, מורכבת מחברי הכנסת המוחזקיים. אלה עוסקים בפעילויות ציבוריות, פטריות או מיסלגתיות, רובם מגישים חש

חברי הכנסת ישראל קרגמן התיישב ליד השולחן במיזנון חברי הכנסת. המלצר לא טרח לגשת אליו ולשאלו לרצונו. משך שנים רבות אוכל קרגמן בדיוק אותו תפריט: מנה מחית תפוחי אדמה (פירה) וכוס תה. מחיר הארוחה של ח"כ קרגמן, עד הפיחות: 2.20 ל"י.

בתום דיוני הכנסת באותו יום יצא קרגמן חזרה לתל-אביב. מקום מגוריו, בדרך כלל ממוינת לו מכוניתו של נגיד בנק ישראל, הלוקחת אותו לביתה. באותו יום לא המתיר גו לו המכונית. קרגמן ביקש טרם מחבר-כנסת אחר, ואף עמד על כך שיביאו אותו עד לרחוב צפת 4 בתל-אביב, מקום מגוריו.

בסוף החודש קיבל קרגמן את צ'ק ההוצאות שלו. הסכום: 2140 לירות. הסכום כלל 360 ל"י הוצאות נסיעות, למרות ש"קרגמן לא השתמש מעולם ברכב משל עצמו. סכום של 80 ל"י דמי אש"ל ליום שבו מתקיימת מליאת הכנסת ו-60 ל"י דמי אש"ל ליום שבו מתקיימת ישיבת ועדת הכספים, שקרגמן הוא היושב-ראש שלה. הוצאותיו האישיות של קרגמן (אוכל בכנסת ולינה) באותו חודש הסתכמו ב-52 ל"י.

בצ'ק ההוצאות יש גם סעיף "עיתונים". בכנסת ידוע כי קרגמן, כמו חברי הכנסת רבים אחרים, אינו קונה עיתונים, אלא קורא אותם בספריית הכנסת.

המצב הוא איסוף, כי בנוסף למשכורתו של קרגמן, יש לו תוספת-משכורת נטו, לאחר שהוא אוכל, ישן ונוסע, של 2088 ל"י. סכום זה, אילו קיבל אותו אזרח מהשורה, פירושו היה שהוא מרוויח עוד עשרת אלפים ל"י ברוטו במשכורתו. אולם קרגמן הוא רק דוגמה להכנסה מתחת לשולחן של חברי הכנסת. הוא, אולי, דוגמה קיצונית במיוחד, מאחר שבכנסת מלגלים על ישיבותיה היומיומיות של ועד דת-הכספים וחוגים כגון "אש"ל קרגמן" — אולם רבים מחברי הכנסת האחרים מרוויחים סכומי-ענק נטו, בעיקבות שורה של חוקים, אשר מחוקקיהם חוקקו אותם במיוחד ובילעדיית לעצמם.

עשירים, מוחזקים, מיסכנים

מה שמות

יש 7 סי פעיף 8 של חוק שכר חברי הכנסת אסור לח"כים לקבל. משכורת מכל מקור אחר, באיוו צורה שהיא, אולם מותר לו לעסוק בעבודה אחרת, ולקבל תמורה בכל צורה שאינה מוגדרת כ"משכורת". לחברי הכנסת מותר שיהיה עסק עצמאי משר

ח"כ תמיר שכר-שירותה

ח"כ קרגמן כנסתה

גם כאיש פרטי, וגם כחבר בגילדת חברי הכנסת, לדאוג לכך שהוא יקבל תוספות וטובות-הגנה מתחת לשולחן. התוספות הן מוסדות הן בסעיף ההוצאות.

ח"כ מקבל סכום של 80 ל"י, הוצאות גלובליות, לכל יום בו מתקיימת ישיבת מליאה. כן הוא מקבל סכום של 60 לירות עבור כל יום בו מתקיימת ישיבת ועדה בה הוא חבר, כשאין באותו יום ישיבת מליאה.

בנוסף לאלה מקבל כל חברי הכנסת הוצאות נסיעה בסכום של 360 לירות לחודש, ואין זה משנה כלל אם יש לו רכב אם לאו, או אם היא גר בירושלים או בקריית-שמונה. על אלה מתווסף סכום בן 100 לירות, הוצאות קניית עיתונים.

אזרח רגיל, הכפוף לחוק הרגיל ולתקינות הרגילות של מסי ההכנסה, אסור לו לנכות ממסי ההכנסה אש"ל בעיר עבודתו — ולכלל הדיעות ירושלים היא מקומ-העיר בודה של הח"כים, מבחינה זו, לא חשוב כלל איפה גר העובד. עובד רגיל הגר בתל-אביב והגוסע כל יום לעבודתו בירושלים — אין לו אש"ל. לגבי נסיעות ברכב, מסי ההכנסה אינו מכיר בנסיעת עובד לעבודה, באותה עיר